

Governance Accountability Project
Projekat upravne odgovornosti

PROCJENA UTICAJA PROJEKTA NA OKOLIŠ Obrazovanje

Kingdom of the Netherlands

PROCJENA UTICAJA PROJEKTA NA OKOLIŠ Obrazovanje

Mišljenja koja su izražena u ovoj publikaciji predstavljaju isključivo mišljenje autora, i ne moraju nužno odražavati stavove Američke agencije za međunarodni razvoj, Vlade Sjedinjenih Američkih Država, Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju, Vlade Švedske ili Vlade Kraljevine Holandije.

SIDA – PROCJENA UTICAJA PROJEKTA NA OKOLIŠ**Obrazovanje****Općina:****Naziv projekta:****Upitnik dostavio/la:*****Razmišljati lateralno***

Razmisliti da li će to na različite načine utjecati na različite društvene skupine. Kakvi će učinci biti na žene, muškarce, djecu i starije osobe, kao i na društvene i etničke skupine?

Pravimo razliku između utjecaja na okoliš koji nastaju kao rezultat fizičkih aktivnosti kao što je izgradnja objekata, izrada materijala i transporti, i indirektnih utjecaja na okoliš, koji se odnose na način na koji je projekat usklađen sa održivim razvojem.

Podrška SIDA-e sektoru obrazovanja fokusira se na tri glavna područja:

- Reforma obrazovanja – obično ima samo indirektni utjecaj na okoliš
- Primarno obrazovanje – obično ima samo indirektni utjecaj na okoliš, ali ako podrška uključuje izgradnju škola i izradu nastavnog materijala, može imati direktan utjecaj na okoliš
- Projekti koji se odnose na primarno obrazovanje – naprimjer, izrada i distribucija nastavnih pomagala, školskih zgrada, izrada nastavnog plana i programa, mogu imati i direktan i indirektni utjecaj na okoliš.

Ako je izgradnja kuća i mokrih čvorova, infrastrukture itd. obuhvaćena programom, druge relevantne kontrolne liste bi se također trebale pregledati.

Da li je u projektnoj dokumentaciji ili dokumentu procjene utjecaja na okoliš jasno navedeno da li će, i kako – projekat:

Opća/sveobuhvatna pitanja

Da li će projekat...

- podstaći i dovesti do šire diskusije, razmjene informacija i koordinacije između ministarstava i nadležnih vladinih tijela i na centralnom i na lokalnom nivou za održivi razvoj u sektoru?
- uključiti razvoj istraživanja i/ili metoda koji se odnosi na okoliš i održivi razvoj?
- preporučiti materijale¹ sa najmanjim mogućim negativnim utjecajima na okoliš, naprimjer, odabir metoda izgradnje koje su prilagođene lokalnim uslovima i lokalno proizvedenim materijalima za školske zgrade?
- identificirati skupine ljudi i ekosisteme koji su naročito izloženi utjecajima projekta?
- imati učinak u smislu da se osmisle i uvedu alternativne i u dugoročnom smislu profitabilnije (ekonomske, društvene i /ili okolišne) metode korištenja prirodnih resursa?
- sadržavati komponentu za praćenje provedbe projekta i za kontrolu nakon provedbe projekta?

Ljudska bića

Da li će projekat...

- dovesti do rizika od širenja bolesti kao što su HIV/SIDA, malarija ili bilharzija ili do drugih učinaka na zdravlje, kao rezultat zagađenja ili sanitarnih uslova?
- uključiti razvoj ljudskih resursa i metode razvoja u obrazovni kontekst a koji se odnosi na okoliš i održivi razvoj?
- uključiti obrazovanje iz oblasti okoliša i održivog razvoja u interdisciplinarnom holističkom kontekstu, naprimjer, u planiranje edukacije, izradu informacionih sistema, itd.?
- promovirati usvajanje znanja, vrijednosti i stavova koji su neophodni za učešće u sprečavanju i rješavanju problema koji se odnose na okoliš?
- pružiti praktične vještine za rješavanje lokalnih problema vezanih za okoliš i razvoj?
- potaći ili obeshrabriti lokalne sisteme znanja, naprimjer u pogledu upravljanja prirodnim resursima?
- imati potencijalno pozitivan ili negativan utjecaj na okoliš kada se preneseno znanje pretoči u praksu? (posebno važno u slučaju podrške za usmjereno obrazovanje.)
- uključiti praktične aktivnosti prilikom predavanja kao što je sađenje drveća, mjere za poboljšanje tla i rad u vrtu?
- uključiti roditelje i druge u praktične aktivnosti?

¹ SIDA je sačinila smjernice za ekološki prihvatljiv proces nabavke: "Politika SIDA-e za ekološki prihvatljivu nabavku – za partnere s kojima saraduje – 2002".

- uključiti i dobro upoznati administrativno osoblje, direktore, nastavno osoblje i druge sa ciljevima edukacije u oblasti okoliša?
- konkretizirati projektne ciljeve, odnosno ciljeve programa razvoja ljudskih resursa u vezi sa okolišem?
- napraviti planove za održavanje kontakata sa institucijama i organizacijama u vezi sa ciljevima za okoliš?
- koristiti relevantne pokazatelje i osnovne podatke prilikom procjene da li projekat ispunjava ciljeve vezane za okoliš?
- namijeniti sredstva u projektom budžetu za izradu elaborata za okoliš?

Kulturno okruženje

Da li će projekat...

- stvoriti svijest u sektoru o vrijednosti kulturnog okruženja i kulturnim vrijednostima koje se često mogu naći u starim zgradama i parkovima u obrazovnom sistemu?

Zemljište, voda i zrak

Da li će projekat...

- utjecati na kvalitet površinskih i podzemnih voda? Da li je, naprimjer, dat opis načina na koji će otpadne vode iz učionica biti tretirane ili kako će pitanje snabdijevanja pitkom vodom biti riješeno?
- imati učinak da će se pristup površinskim i podzemnim vodama poboljšati odnosno pogoršati, lokalno ili regionalno? Da li je, naprimjer, urađena studija o dotoku podzemnih voda na datom području tako da ne postoji rizik da će podzemne vode nestati ili postati zagađene zbog projekta? Da li su raspoložive količine dovoljne i za postojeće aktivnosti (uključujući potrošnju od strane domaćinstava) i za planirane aktivnosti?

Hemikalije i upravljanje otpadom

Da li će projekat...

- osmisлити metode uz pomoć kojih bi se otpad iz kanalizacije i drugi otpad vraćao u ekociklus ili uklanjao na okolišno prihvatljiv način?

Ako postoje indikacije utjecaja na okoliš: da li, u takvim slučajevima, postoje prijedlozi mjera kojima će se umanjiti negativni utjecaji na okoliš i/ili optimizirati pozitivni utjecaji?

Pokazatelji

Ovo su samo primjeri pokazatelja. Odaberi pokazatelje za konkretan slučaj.

Podrška reformi obrazovnih sistema, osnovnom i srednjem školstvu, edukaciji odraslih, usmjerenom obrazovanju i visokom obrazovanju

- Da li je edukacija iz oblasti okoliša komponenta u obrazovnom programu ili obrazovna politika?

Podrška izgradnji objekata (škola, smještaja za nastavnike, itd.), te rad i održavanje škola i institucija

- Potrošnja, proizvodnja, prikupljanje i tretman otpada i hemikalija (tonaža, %, opis).
- Intenzitet korištenja vode (% korištenja raspoloživih vodnih resursa).
- Potrošnja resursa (struja, voda, itd.).